

Η εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού στη Δυτική Ιερουσαλήμ

[Πατριαρχεία](#) / [Πατριαρχείο Ιεροσολύμων](#)

Η εορτή της υψώσεως του Τιμίου Σταυρού εορτάσθηκε μεθεόρτως την Κυριακήν μετά την Ύψωσιν 21 Σεπτεμβρίου / 4 Οκτωβρίου 2026 στην Ιερά Μονή του Τιμίου Σταυρού, στη Δυτική Ιερουσαλήμ πλησίον του Εβραϊκού Κοινοβουλίου.

Η πράξις αὕτη ακολουθείται ανέκαθεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, βασιζομένη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ παράδοσιν ὅτι ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Μονῆς ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἀβραάμ, Λωτ, ἐφύτευσε τὸ τρισύνθετον ξύλον ἐκ κέδρου, κυπαρίσσου καὶ πεύκης, ἐκ τοῦ ὁποῦ κοπέντος κατεσκευάσθη ὁ Τίμιος Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἐπροσηλώθη δι' ἡμᾶς ὁ Σταυρωθεὶς Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Παραστάσεις του γεγονότος τούτου ανήρτηνται εις το εν τω βορειοανατολικώ τμήματι του Ναού κείμενον παρεκκλήσιον, εν ω τελείται καθ' έκαστον έτος και η τελετή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού.

Διά το γεγονός τούτο ετελέσθη Εσπερινός αφ' εσπέρας υπό του Ηγουμένου Αρχιμανδρίτου π. Χριστοδούλου και θεία Λειτουργία την πρωίαν, προεξάρχοντος του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Αβήλων κ. Δωροθέου, συλλειτουργούντων αυτώ Αγιοταφитών Ιερομονάχων, ήτοι του Γέροντος Δραγουμάνου Αρχιμανδρίτου π. Ματθαίου, του Αρχιμανδρίτου π. Ιγνατίου, του Αρχιμανδρίτου π. Κλαυδίου, του Πρεσβυτέρου π. Αθανασίου, παρεπιδημούντος εκ της Ιεράς Μητροπόλεως Θηβών και Λεβαδείας, του π. Νικολάου Κουλίνσκυ του Ρωσοφώνου ποιμνίου του Πατριαρχείου, του Αρχιμανδρίτου π. Θεοφίλου της Ρωσικής Πνευματικής Αποστολής (MISSIA) , του Αρχιδιακόνου π. Μάρκου, τη τιμητική παρουσία του Γενικού Προξένου της Ελλάδος εις τα Ιεροσόλυμα κ. Δημητρίου Αγγελοσοπούλου και της Προξένου κ. Άννης Μάντικα, της Πρέσβευς της Ελλάδος εις το Τελ-Αβίβ κ. Μάγιας Σολωμού και του Προξένου κ. Μαυροειδούς, του Πρέσβευς της Γεωργίας κ. Beka Dvali και της Προξένου της Γεωργίας εις το Τελ-Αβίβ κ. Maka Odzelashvili .

Διαρκούσης της θείας Λειτουργίας, προσήλθεν ο Μακαριώτατος Πατήρ ημών και **Πατριάρχης Ιεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος** προς προσκύνησιν και ευλογίαν και

επιθεώρησιν των συντελουμένων εν τη Μονή συντηρητικών εργασιών, των θησαυρών αυτής, εικόνων και βιβλίων της Βιβλιοθήκης της ιστορικής και περιφήμου Σχολής του Σταυρού, η οποία ελειτούργησεν από του 1844 έως του 1909 και απετέλεσε σταθμόν εις τα Θεολογικά Γράμματα.

Εις το Κοινωνικόν της θείας Λειτουργίας ανεγνώσθη το κήρυγμα του Μακαριωτάτου υπό του Ηγουμένου και Γραμματέως της Αγίας και Ιεράς Συνόδου Αρχιμανδρίτου π. Χριστοδούλου ως έπεται

«Ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μέν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δέ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστί», (Α΄ Κορ. 1,18) κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος.

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Εὐλαβεῖς Χριστιανοί,

Σήμερον ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν παγκόσμιον Ὑψωσιν τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, τοῦ ὑπὸ τῆς Ἀγίας Ἑλένης μητρός τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου εὐρεθέντος, παρὰ τῷ τόπῳ τοῦ Φρικτοῦ Γολγοθᾶ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων Μακαρίου ἐπ' ἄμβωνος ὑψωθέντος.

«Σήμερον», ἀναφωνεῖ ὁ ὕμνωδός τῆς Ἐκκλησίας, «τοῦ Χριστοῦ ὁ ὁ Σταυρὸς

ἀνυψοῦται, τὸ ζωηφόρον ξύλον, ἐν ᾧ σαρκὶ ἐπάγη, τὸν γὰρ Προπάτορα Ἀδάμ, ὁ ἀπατήσας ἐν ξύλῳ, τῷ Σταυρῷ δελεάζεται· καὶ πίπτει κατενεχθεὶς πτώμα ἐξαίσιον, ὁ τυραννίδι κρατήσας τοῦ βασιλείου πλάσματος, Αἵματι Θεοῦ, ὁ ἰὸς τοῦ ὄφεως ἀποπλύνεται· καὶ κατάρα λέλυται, καταδίκης δικαίας, ἀδίκῳ δίκη τοῦ δικαίου κατακριθέντος· ξύλῳ γὰρ ἔδει τὸ ξύλον ἰάσασθαι, καὶ πάθει τοῦ ἀπαθοῦς, τὰ ἐν ξύλῳ λῦσαι πάθη τοῦ κατακρίτου».

Ἐνταῦθα ὁ ὕμνωδός ἀποτυπώνει ἐναργέστατα ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς θείας Οἰκονομίας

τὴν σωτηριώδη σημασίαν τοῦ Σταυροῦ, τοῦ γενομένου τό ὄργανον τῆς ἀπολυτρώσεως διὰ τοὺς πιστεύοντας καί τό σκάνδαλον καί ἡ μωρία διὰ τοὺς ἀπιστοῦντας, ὡς κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος λέγων: «ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν», (Α' Κορ. 1,22-24).

Ἑρμηνεύων τὸν Παύλειον τοῦτον λόγον ὁ Θεοδώρητος Κύρου λέγει: «Μωρία μὲν καὶ ἀσθένεια τοῖς ἀπιστοῦσι, σοφία δὲ καὶ δύναμις τοῖς πιστεύουσι. Καί γάρ ὁ ἥλιος φῶς μὲν ἐστί τοῖς βλέπουσι, σκότος δὲ τοῖς τυφλώττουσιν. Οὐκ αὐτός μὲν προσφέρει τό σκότος, ἀλλὰ τό πάθος ἐπέχει (=κρατεῖ) τῆς ἀκτίνος τὴν αἴγλην. Οὕτω τῆς ἀπιστίας ἡ λύμη (=ὄλεθρος) κωλύει τῆς θεογνωσίας τό φῶς τὴν ψυχὴν καταυγάζει».

Ὅντως ἐκ τοῦ Σταυροῦ ἐκδηλώνεται μετὰ πάσης λαμπρότητος ἡ σοφία τῆς οἰκονομίας τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, (Ἐφ. 3,9), τοῦ προκατηγγελημένου ὑπὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τῶν Προφητῶν. «Τοῦτον τὸν Τίμιον Σταυρόν προετύπωσε τό ξύλον τῆς ζωῆς, τό ἐν παραδείσῳ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πεφυτευμένον», (Πρβλ. Γεν. 2,9/ Ἀποκ. 2,7))· «ἐπεὶ γάρ διὰ ξύλου ὁ θάνατος, ἔδει διὰ ξύλου δωρηθῆναι τὴν ζωὴν καὶ

τήν ἀνάστασιν”, λέγει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἐπικαλούμενος καί τήν φωνήν τοῦ Μεγάλου Μωϋσέως: «Ὁψεσθε τήν ζωήν ὑμῶν ἐπὶ ξύλου κρεμαμένην ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν», (Πρβλ. Δευτερονόμιον 28,66).

Τήν διά τοῦ ξύλου τοῦ Σταυροῦ δωρηθεῖσαν ἡμῖν ζωήν καί ἀνάστασιν ἐρμηνεύει ἐν τῷ κηρύγματι αὐτοῦ ὁ θεῖος Παῦλος λέγων: «Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρᾳ· γέγραπται γάρ· ἐπικατάρτος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου·», (Γαλ. 3,13). Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ Χριστὸς ἐγένετο ἐπικατάρτος, διότι ἐκρεμάσθη εἰς τό ξύλον τοῦ Σταυροῦ. Διὰ δέ τοῦ τρόπου τούτου ἐγένετο ἡ ἐξαγορά, ὡς ἐπισημαίνει ἐναργέστατα ὁ Ζιγαβηνός λέγων: «Κατηράσθη ἀνθ’ ἡμῶν... καί δούς ἑαυτὸν εἰς κατάραν, ὥσπερ τίμημα καί ἀντίλυτρον, ἐξηγόρασε καί ἐλυτρώσατο ἡμᾶς».

Ἀκούσωμεν ἐν προκειμένῳ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐξαίροντος τὸν Τίμιον Σταυρόν, ὡς τό θαυμαστότερον πάντων τῶν θαυματουργιῶν τοῦ Χριστοῦ: «Δι’ οὐδενός γάρ ἐτέρου ὁ θάνατος κατήργηται, ἢ τοῦ προπάτορος ἁμαρτία λέλυται, ὁ Ἄιδης ἐσκύλευται, ἡ ἀνάστασις δεδώρηται, δύναμις ἡμῖν τοῦ καταφρονεῖν τῶν παρόντων καί αὐτοῦ τοῦ θανάτου δέδοται, ἢ πρὸς τήν ἀρχαίαν μακαριότητα ἐπάνοδος κατῴρθωται, πύλαι παραδείσου ἠνοίγησαν, ἡ φύσις ἡμῶν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ κεκάθικε, τέκνα Θεοῦ καί κληρονόμοι γεγόναμεν, εἰ μὴ διὰ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ σταυροῦ γάρ ταῦτα πάντα

κατώρθωται».

Ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ Σταυροῦ ὁ Χριστός, κηρύττει ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ἔσβησεν ὀλοτελῶς τό εἰς βάρος ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων χρεωστικόν γραμμάτιον, πού εἶχε γίνει ἀπό τὰς διατάξεις τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, τὰς ὁποίας ἦτο ἀδύνατον νά τὰς τηρήσωμεν καί δι' αὐτό ἐγίναμεν ἔνοχοι καί χρεωφειλέται εἰς τήν θείαν δικαιοσύνην. Ἦτο λοιπόν ἐναντίον μας τό γραμμάτιον τοῦτο, καί αὐτό ὁ Κύριος τό ἐσῆκωσεν ἀπό τό μέσον καί τό ἐκάρφωσεν εἰς τόν Σταυρόν, ὅπου με τό αἷμά Του τό ἔσβησεν. «Ἐξαλείψας τό καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν καί αὐτό ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτό τῷ σταυρῷ», (Κολ. 2,14).

Ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐνσαρκώνει τήν θείαν δικαιοσύνην, διό καί ὁ Πρωτοκορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος λέγει: «Ὅτι καί Χριστός ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, (ἐννοεῖται ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ), δίκαιος ὑπέρ ἀδίκων» (Πρβλ. Α' Πέτρ. 3,18). Καί «Ὅς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν Αὐτός ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι Αὐτοῦ ἐπὶ τό ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν», (Α' Πέτρ. 2,24).

Προσέτι δέ, ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ, εἶναι τό περιτείχισμα, τό κράτος καί στερέωμα ἀλλά καί ἡ ωραιότης τῆς Ἐκκλησίας», τῆς ὁποίας ὁ μέν Χριστός εἶναι τό ἀρραγές θεμέλιον αὐτῆς, ὁ δέ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ τό βασιλικόν διάδημα αὐτῆς, διό καί ὁ Ἅγιος Κοσμάς Ἐπίσκοπος Μαΐουμᾶ ὑμνολογικῶς ἀναφωνεῖ καί λέγει: «Ράβδος εἰς τύπον τοῦ μυστηρίου παραλαμβάνεται· τῷ βλαστῷ γὰρ προκρίνει τὸν ἱερέα, τῇ στερειούσῃ δὲ πρώην, Ἐκκλησία νῦν ἐξήνθησε, ξύλον Σταυροῦ, εἰς κράτος καὶ στερέωμα».

Ὅπως ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου ἐβλάστησεν ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών (Πρβλ. Ἀριθ. 17,23) ἐν τῇ Σκηνῇ τοῦ Μαρτυρίου, ἔτσι καὶ τώρα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ἦτο στεῖρα καὶ ἄγονη ἦνθησε τό ξύλον τοῦ Σταυροῦ, τούτέστιν τό ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τῆς θυσίας, ὡς κηρύττει ὁ σοφός Παῦλος: «καὶ σχήματι εὐρεθεῖς ὡς ἄνθρωπος (ὁ Ἰησοῦς Χριστός) ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα», (Φιλιπ. 2,8-9). Διὰ τῆς ἐν τῷ σταυρῷ ὑψώσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καταδεῖκνυται ὁ θρίαμβος Αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, «ἦν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος», (Πραξ. 20,28).

Ἴδού λοιπόν διὰ τί ὁ ὑμνωδὸς ἀναφωνεῖ: «Σήμερον Σταυρὸς ὑψοῦται, καὶ κόσμος ἐκ πλάνης ἠλευθέρωται. Σήμερον τοῦ Χριστοῦ ἡ Ἀνάστασις ἐγκαινίζεται, καὶ τὰ πέρατα τῆς γῆς ἀγάλλονται, ἐν κυμβάλοις Δαυϊτικοῖς, ὕμνον σοι προσφέροντα, καὶ λέγοντα· Εἰργάσω σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς ὁ Θεός, Σταυρὸν καὶ τὴν Ἀνάστασιν, δι' ὧν ἡμᾶς ἔσωσας, ἀγαθὲ καὶ φιλόανθρωπε, Παντοδύναμε Κύριε δόξα σοι».

Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί μου, τό παράδοξον θαῦμα καθορῶντες, τοῦ Σταυροῦ τήν δύναμιν προσκυνήσωεν· καί μετὰ τοῦ οὐρανοβάμνονος Παύλου εἵπωμεν: «Ἐμοί δέ μη γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μη ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται κάγώ τῷ κόσμῳ», (Γαλ. 6,14).

Ἔτη πολλά, εἰρηνικά καί εὐλογημένα. Ἡ χάρις καί ἡ δύναμις τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν».

Εἰς τόν Μακαριώτατον, τήν Ἀρχιερατικήν συνοδείαν, τοὺς προσκεκλημένους διπλωματικούς ἀντιπροσώπους, μέλη τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καί ἄλλους παρέθεσε παρά τήν μεσημβρίαν ἐόρτιον τράπεζαν καί εἰς πάντας τοὺς πιστοὺς πλουσίαν ἀναψυχὴν ὁ ἐπιτελῶν λίαν ἀξιόλογον ἀνακαινιστικόν ἔργον εἰς τοὺς χώρους τῆς Μονῆς Ἡγούμενος καί Γραμματεὺς τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, Ἀρχιμανδρίτης π. Χριστόδουλος.

